

ΔΙΩΓΜΟΙ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Βυζάντιο και Ἀραβοκρατία. Ὑστερα ἀπό φοβερούς διωγμούς, πού κράτησαν τρεῖς αἰῶνες, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ βρῆκε τήν ἐλευθερία της. Αὐτό κατά μεγάλο μέρος ὀφείλεται στό Μεγάλο Κωνσταντίνο, πού ἔθεσε τήν Ἐκκλησία κάτω ἀπό τήν προστασία του. Μέ τό διάταγμα τῶν Μεδιολάβων (313 μ.Χ.) οἱ εὐρισκόμενοι στήν κυριαρχία του λαοί ἦταν ἐλεύθεροι νά ἀκολουθοῦν τή θρησκεία τῆς ἐπιθυμίας τους. Ἔτσι καί ὁ χριστιανικός κόσμος ἀποκτοῦσε τό δικαίωμα νά ἀσκεῖ ἐλεύθερα τά χριστιανικά του καθήκοντα. Ἡ Ἐκκλησία θά ζήσει μιᾶ μεγάλη δημιουργική περίοδο εἰρήνης καί προόδου, ἀλλά θά γνωρίσει καί πάλι στιγμές δοκιμασίας.

α. Βυζάντιο. Ὄταν ὁ αὐτοκράτορας Ἰουλιανός ὁ Παραβάτης (361–363) θέλησε, ἀπό μιᾶ ἀνεδαφική νοσταλγία, νά ἀποκαταστήσει τήν εἰδωλολατρική θρησκεία, διατάραξε τήν εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀποτυχία του τόν ἐξαγρίωσε καί ξέσπασε κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Ἐξαπέλυσε σκληροῦς διωγμούς καί οἱ Χριστιανοί γνῶριζαν πολυάριθμα θύματα. Οἱ Ἀρειανοί ἐκτός τῶν ἄλλων μέσων γιά τήν ἐπικράτησή τους, θά χρησιμοποιήσουν καί τή βία. Ὁ τελευταῖος ἀρειανός αὐτοκράτορας τῆς Ἀνατολῆς, ὁ Οὐάλης (364–378), καταδίδωξε μέ φανατισμό τοὺς Ὀρθοδόξους, πολλοί ἀπό τοὺς ὁποίους κακοποιήθηκαν, ἐξορίστηκαν, ἔχασαν τή ζωή τους.

Ἡ εἰκονομαχία, πού γιά 120 χρόνια (726–843) συντάραξε τή Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία, ἐγίνε νέα ἀφορμή γιά διώξεις τῶν εἰκονοφίλων. Ὁ αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος ὁ Ε΄ ἔλαβε μέτρα κατὰ τῶν μοναχῶν πού ἀντιδροῦσαν στήν εἰκονομαχία καί στίς ἀποφάσεις τῆς εἰκονομαχικῆς συνόδου τοῦ 754. Πολλά μοναστήρια κλείστηκαν, πολλοί μοναχοὶ καταδιώχτηκαν καί δέν ἔλειψαν τά μαρτύρια.

β. Ἀραβοκρατία. Νέοι διωγμοὶ προκλήθηκαν ἀπό τοὺς Ἀραβες. Ὁ Ἰσλαμισμός χρησιμοποίησε τόν πόλεμο καί τό ξίφος γιά τήν πραγματοποίηση τῶν ἐπεκτατικῶν του σχεδίων ἀπὸ τόν 7ο αἰ. Μὲ τήν ἀπειλή τοῦ ξίφους, τῇ βαριά φορολογίᾳ, τίς κοινωνικὲς πιέσεις καί τοὺς ἐξευτελισμούς, οἱ Ἀραβες ἀντιμετώπιζαν τοὺς Χριστιανούς στίς χώρες πού ἐπικρατοῦσαν. Μὲ τά βίαια μέ-

σα κατάφεραν νά εξαφανίσουν τό Χριστιανισμό από τήν Ἀραβία, νά τόν μειώσουν ἐπικίνδυνα σ' ἄλλες χώρες τῆς Ἀνατολῆς καί νά καταστήσουν ἐκεῖ κυρίαρχη θρησκεία τόν Ἰσλαμισμό.

Τουρκοκρατία, ἐξισλαμισμοί, Νεομάρτυρες. Οἱ Χριστιανοί ἔζησαν ἀκόμη χειρότερες στιγμές στό Τουρκικό κράτος, πού μέ τήν ἀπέραντη μισαλλοδοξία καί τό στυγνό θρησκευτικό φανατισμό προσπαθοῦσε νά ἐπιβάλει τήν ἐξουσία του στούς ὑπόδουλους λαούς. Τό μαρτύριο πολλῶν Χριστιανῶν ἀποδεικνύει ὅτι τό «βεράτιο» (ἐπίσημο τουρκικό ἔγγραφο), μέ τό ὁποῖο οἱ ὑπόδουλοι λαοί εἶχαν τό δικαίωμα νά θρησκεύουν ἐλεύθερα, εἶχε θεωρητική μόνο ἀξία. Οἱ Τοῦρκοι ἐξανάγκαζαν τούς ὑποδούλους σέ ἐξισλαμισμό γιά τούς παρακάτω λόγους: 1. Σύμφωνα μέ τή Μωαμεθανική θρησκευτική συνείδηση, οἱ Μουσουλμάνοι ἔπρεπε ὄχι μόνο νά περιφρονοῦν τούς «ἀπίστους», ἀλλά καί νά προσπαθοῦν μέ κάθε μέσο, ἀκόμα καί μέ τή βία, νά τούς κάνουν Μωαμεθανούς. 2. Πίστευαν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐξισλαμιζόμενοι θά ἔχαν τήν ἐθνική τους συνείδηση καί θά ἦταν ἀδύνατο νά ἐπαναστατήσουν, καί 3. Γιά νά ἐξασφαλίσουν ἀξιόλογα πρόσωπα, γιά τίς δημόσιες ὑπηρεσίες καί τήν παιδεία. Τά σχέδιά τους αὐτά τά πραγματοποιήσαν μέ τό *παιδομάζωμα*, τήν ἀρπαγή χριστιανῶν γυναικῶν, τή μετακίνηση χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ, καί ἄλλους ἄμεσους καί ἔμμεσους τρόπους καταναγκασμοῦ. Ἔτσι ὁλόκληρες περιοχές τῆς Ἡπείρου καί τῆς Μακεδονίας ἐξισλαμίστηκαν.

Πολλοί Χριστιανοί, κάθε ἡλικίας καί φύλου, προτιμοῦσαν νά ὁμολογήσουν τήν πίστη τους καί νά δεχτοῦν μαρτυρικό θάνατο, παρά νά ἐξισλαμιστοῦν. Μέ τόν ἥρωικό τους θάνατο οἱ καλλίνικοι αὐτοί **Νεομάρτυρες** φανέρωναν τό δυναμισμό τοῦ Χριστιανισμοῦ. Σέ κάθε ἐποχή καί τόπο, ἡ Ἐκκλησία ἔχει νά δείξει ἡρωικές μορφές μαρτύρων. Ἔτσι οἱ μάρτυρες δέν εἶναι μόνο κόσμημα τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Καί «ἡ νέα Ἑλλάδα μπορεῖ ν' ἀπλώσει θαρρετά τό χέρι πρὸς τίς ἀρχαίες Ἐκκλησίες καί νά τίς χαιρετήσῃ σάν ἀδελφή»¹.

Ἕνας λαός γιά νά ἀντέξει σέ δύσκολες στιγμές, χρειάζεται, ἐκτός ἀπό τή δυνατή βιολογική του ρίζα, νά ἀντλεῖ τροφή καί ἀπό μιά πνευματική παράδοση πού θά δίνει νόημα στή ζωή του, στούς ἀγῶνες του, στίς θυσίες του. Γι' αὐτό στά φλογερά κηρύγματά του ὁ Κοσμάς ὁ Αἰτωλός (1714-1779) τόνιζε: «Ψυχὴ καὶ Χριστὸς σὰς χρειάζεται· αὐτά τά δύο. Ὅλος ὁ κόσμος νά πέσει ἐπάνω σας δέν μπορεῖ νά σὰς τά πάρει, ἐκτός καί τά δώσετε μέ τό θέλημά σας».

1. (Α.Ι.Γ. περ. Ἀκτίνες, Πάσχα 1943).

Οἱ «δυνάμεις καὶ οἱ ἐξουσίες» «τοῦ αἰῶνος τούτου» καὶ οἱ διωγμοὶ τῆς Ἐκκλησίας στὰ νεότερα χρόνια. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ στή μακραίωνη πορεία της δέν ἔπαυσε νά γνωρίζει σωρεία διωγμῶν. Ἡ μαρτυρία της στόν κόσμο τῆς πτώσεως δέν ἔμεινε ποτέ χωρίς ἀντιδράσεις.

Σήμερα ἡ Ἐκκλησία διώκεται μέ νέα ὄπλα καὶ νέες μεθόδους. Στά λεγόμενα φιλελεύθερα καθεστῶτα, οἱ ἀλήθειες τῆς πίστεως δοκιμάζονται ἀπό τὴν ἀδιαφορία, τὴν περιφρόνηση στὴν ἀξία ἀνθρώπου, τὸ μηδενιστικὸ πνεῦμα, τὴ σύγχυση. Ὁ ὑλιστὴς ἀνθρώπος προσκυνᾷ τὸ «ἐγώ» του ὡς ἄλλο Θεό, καὶ σκέπτεται καὶ ἐνεργεῖ σὰν νά μὴν ὑπάρχει Θεός. Καὶ ἄλλοτε μὲν ἀνέχεται, καὶ ἄλλοτε ἀδιαφορεῖ ἐντελῶς γιὰ τὴν πίστη. Στά ὀλοκληρωτικὰ καθεστῶτα ἐπικρατεῖ ἡ στρατευμένη ἀθεΐα, πού κτυπᾷ τὴν πίστη μέ σύστημα, μέ ὅλες τὶς δυνάμεις. Στὶς σύγχρονες μορφές διωγμῶν οἱ Χριστιανοὶ βρίσκονται σέ δύσκολη θέση, ἀλλὰ γνωρίζουν ὅτι δέν εἶναι μόνοι. Εἶναι ὅμως ἀπαραίτητο νά γίνουν περισσότερο ἀγρυπνοὶ καὶ περισσότερο ἡρωϊκοί. Ἡ χριστιανικὴ ζωὴ τους καὶ ἡ μαρτυρία τους στό σύγχρονο κόσμο, εἶναι μιά ἀστείρευτη πηγὴ πίστεως, ἀγάπης καὶ ἐλπίδας.

Ἑρωτήσεις

1. Τί ἀπέδειξαν οἱ Νεομάρτυρες μέ τὴ θυσία τους, γιὰ τὸ Χριστιανισμό καὶ τὸν Ἑλληνισμό;
2. Γιατί φοβοῦνται καὶ καταδιώκουν τὸ Χριστιανισμό, τὴ σημερινή ἐποχή;
3. Πῶς διώκεται σήμερα ὁ Χριστιανισμός;

Κείμενο

«... Ὁ Γιουσούφ πασάς εἶχε καταδικάσει σέ θάνατο μαρτυρικὸ πολλοὺς χριστιανοὺς. Ὁ ἴδιος ὁ Πουκεβίλ – πού ἦταν πρόξενος στὴν Πάτρα – περνώντας ἀπὸ κάποιο χαράκωμα βρῆκε ἓνα σωρό Ἕλληνες γὰ ξεψυχοῦν μέσα σέ φρικτὰ βασανιστήρια. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς προσηύχοντο γιὰ τοὺς δημίους τους, ἐνῶ ἐκεῖνοι τοὺς κοροΐδευαν. Στόν τόπο τῶν βασανιστηρίων, ὅπου ὁ Γιουσούφ εἶχε ἄγρια τυραννῆσει μιά χριστιανή νέα, τὴν Ἀναστασία, ἦταν καὶ ἓνα παιδί 14 ἐτῶν, ὁ Χριστόδουλος. – Ἔ, σύ Γκιαούρη, καιρὸς τώρα νά ὁμολογήσεις τὸν Ἀλλάχ καὶ τὸ Μωάμεθ, πρόσταξε τὸ παιδί ὁ Γιουσούφ, βέβαιος ὅτι τὸ χριστιανόπουλο εἶχε τρομοκρατηθεῖ παρακολουθώντας τὸ Μαρτύριο τῆς Ἀναστασίας. Ὁ Χριστόδουλος στήλωσε τὸ βλέμμα του στό σκληρὸ πρόσωπο τοῦ πασᾶ. Τὰ μάτια του πῆραν μιά οὐράνια λάμψη καὶ ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως φώναξε: «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!» Αὐσασξε ὁ πασάς. Αὐτὸ τὸ μικρὸ νά τολμᾷ νά ἀντιστέκεται; – Τὸ βούρδουλα! 500 φορές νά μαστιγωθεῖ τὸ σκυλί, μούγκρισε ἀγριεμένο τὸ θεριό. Ὅσο χρονῶν εἶναι, τόσες φορές νά κρατήσῃ τὸ βάσανο. Τὸ μαρτύριο ἦταν φοβερό. Τὸ μικρὸ παιδικὸ κορμὶ τὸ

ὄργωσαν πληγές, τό μούσκεψαν τά αἵματα. Οἱ πόνοι ἦταν ἀπερίγραπτοι, ὅμως δέ λύγισε. – Τό σῶμα μου ἀνήκει σέ σᾶς, μά ἡ ψυχή μου στό θεό καί ποτέ δέ θά τόν ἐγκαταλείψω, ἔλεγε»... (Πνευματική Πορεία, Κατηχ. Βοήθημα Μέσου Κ.Σ. τῆς Α.Δ. τῆς Ε.Ε., 1962, σελ. 178).

